

Csengey Dénes

Májusi cseresznye

A hintaszékben

anyád helyén két szem cseresznye,
e májusból ennyi a részed.
Az egyiket megeszed ebédre,
a második az örökséged.

A másikat finoman zsebre,
és némítsd el végleg a csengőt,
teríts a kárpitra durva vásznat,
a tükörrre fekete kendőt.

A lécek már kézügyben reggel óta.
Az ajtót még, azt még szegezd be,
és mehetsz is, nincs dolgod itt már.
A temetés ki van fizetve.

És semmi, csak egy rossz görcs a mellben,
a hányáshoz görbült derékban;
az udvaron szétnézel, s látod:
május van, orgonás dél van.

És így indulsz, virágok, görcsök,
a cipődön egy csepp epe szárad.
Amid még, amid csak van még,
ezentúl mind itt lesz nálad.

És indulsz, a zakód a vállon.
Igazítsd meg majd a kapuhoz érve!
A szöveten átűt a zsebnél
a sötét nedv, a cseresznye vére.
Hát indulj már, indulj el végre!
Hát mire vársz, indulj el végre!

Új palotás

Lassan már minden elkopott,
az utca alólam elfogyott,
járda nincs, cipő kopog,
a város végleg elhagyott.
Én felléptem,
lépek légben.
Járásomat végzem juharfa hegyében,
tornyok ablakában, szeretőm szemében,
szeretőm szemében arany árnyék vagyok,
vérerekkel hálózva vagyok.

Aztán majd onnan is csak el,
erek hálóját tépve fel,
megdermedt éveken keresztül át
elsuhan velem egy sötét kabát.
Voix étouffé már nem szól soká,
mert *subite m'éperte je crois*.
Járásomat végzem juharfa hegyéből,
tornyok ablakából, szeretőm szeméből,
szeretőm szemében arany árnyék vagyok,
eltűnőben onnan is vagyok.

(Micsoda március...)

Micsoda március! Délelőtt ismét havazott.
A francia többség a jobboldalra szavazott.
A franciák jobbra, mi szerteszét, jobbra-balra,
és havazik egyre, s a dal csak borsó a falra.
Még egy-két nőt teherbe ejtesz,
aztán egy világgal alábbra lejtesz,
vagy szűz maradsz, és úgy lejtesz alább.
Ott nem vacogsz tovább legalább.

Ne vedd ezt olybá, hogy dekadens eszméket hirdetek.
Én nem vagyok csicskása se a halálnak, se neked.
De ilyenkor délután veszem csak észre,
hogy felhajtott gallérral nézek a nyár elébe.
Még egy-két kopott nő, aztán csak alább,
még egy-két szavazás, mi szerteszét, nohát,
én dalokat öklendek, ti meg hovatovább
már ezt is benyaljátok. Hát hova már, hovatovább.

Az iszapban bukdácsol...

A bánatos Isten könnyei megerednek,
és hangyacsordák gyűlnek az ágak ujjbegyén.
Ha nincs bűnöd, sincsen árva hely fejednek.
Már szökőár zúg keresztül a Koponyák Hegyén.

Ember fia, hát nézzed,
íme megváltozott néped
az iszapban bukdácsol,
hullám mögött eltűnik.
Hát nézz végig magadon!
Fetrengsz a sárban,
és nem ismer rád Apád,
és mentséged sem érkezik.

A negyvenedik napon, úgy hajnal felé
elapadnak végleg a bánat zöld vizei.
De addigra te már csak úszó tetem vagy.
És nem ismer senki. Nem ismer rád senki.

Pedig csak akkor kellene másodszor is megfeszülni.

Megállni kereszt gerinccel, és arra felfeszülni.

Szanatórium '86

– májusi üdvözlés Leonard Cohennek –

Úgy is lehetne kezdeni, hogy május,
hogy még ilyen májust egyik év sem hozott,
egy szívbeteg évtized fürdőzik fényben,
egy rosszul öltözött, egy állami gondozott,
és az orgonabokrok tövében piheg,
a virágzat fölötté színpompás sátort feszít.
Hát így lehet májusban halódni szépen,
e szépséges dalban, mely épp képződik itt.

E szépséges, jóságos dalban én mondom:
„Na, árva nyolcvanas, jó öreg cimboral!
Egy nagy adag fagyira befizetlek téged,
azt elnyalogathatod, míg elnyílik az orgona.
Majd benyalhatod magad az évezredbe szépen,
mint hamisító bandába éhező rajztanár,
és így jut majd nekünk is öröklét benned,
tíz évünk árán, mit félig felnyaltál te már.

Az éveket felnyalod, és beteg vagy ettől,
vagy mástól netán, biztosan nem tudható,
egy orgonabokorban fekszel és bűzlesz,
és körben szép tavasz van, és krémfagylalt kapható.
És ennyi fog talán csak fennmaradni rólad,
és rólunk meg annyi, hogy nem pusztultunk veled,
mert túlélünk, barátom, ideje tudnod,
egy-két májust bevárunk itt nélküled.
Mert túlélünk, barátom, és azt kívánjuk:
álmunkban se jöjjön több ilyen évtized.”

Végszó a fiúkhöz

Fiúk, a szememben felrobbant a tükör,
mától ha sírok, szilánkokat könnyezek.
Fiúk, az arcotok eltörött bennem.
Mégfájdult látnom, ahogyan éltetek.

Elég már ebből a dadogó, szédelő,
szélfúttá énekből, amire fogtatok,
elég már ebből a pislogó nézésből,
amit kitanultam miattatok.

Elég már ebből a semmire nem elég,
semmire nem bátor életből, uraim!
Eleget nyökögtem veletek, elfogytak,
elfogytak ezek a hangutánzó szavaim.

Szememből kitörlök negyvennégy évet,
ha vérzik, hát vérezzen, kikönnyezem,
és úgy nézek keresztül rajtatok mától,
mint egy szilánkokra tört szemüvegen.

Az itt közölt versek/dalok 1985 és 88 között készültek, ahogy a további közel negyven – többségében ismeretlen – Cseh Tamásnak írott Csengey-szöveg. Többségük mind Cseh Tamás, mind Csengey Dénes hagyatékában fennmaradt. Pontos keletkezési ideje és helye – 1985. október 16., Keszthely – egyelőre csak a *Májusi cseresznyének* ismeretes, fennmaradt dokumentált dallama pedig a *Micsoda márciusnak* és az *Új palotásnak* van ebből a válogatásból.